

AIRBORNE
MUSEUM
AT HARTENSTEIN

AIRBORNE MUSEUM HARTENSTEIN ZELFSTANDIGE MUSEUMTOUR

Welkom in Airborne Museum Hartenstein!

Deze villa is het voormalig hoofdkwartier van de Britten tijdens
Operatie Market Garden / Slag om Arnhem in september 1944

In het museum is van alles te doen, zien en te beleven over de Slag om Arnhem,
een belangrijke periode in de Tweede Wereldoorlog.

Met deze zelfstandige museumtour kun je individueel en in groepjes door
het museum en kom je veel te weten over de Slag om Arnhem.

ZELFSTANDIGE MUSEUMTOUR

Voor jouw route van de Museumtour door het Airborne Museum zoek je het nummer in het schema en gebruik je de plattegrond. Kijk bij welk nummer je start en volg jouw route. Lees de kolommen van boven naar beneden. In iedere ruimte zijn er opdrachten.

Lees de opdrachten goed door en overleg samen. Vul de antwoorden in.

Veel succes!

1	2	3	4	5	6
Salon (BG)	Experience (-3)	Evacuatie (+I)	Chaos (+I)	Optimisme (+I)	Lobby (BG)
Lobby (BG)	Salon (BG)	Experience (-3)	Evacuatie (+I)	Chaos (+I)	Optimisme (+I)
Optimisme (+I)	Lobby (BG)	Salon (BG)	Experience (-3)	Evacuatie (+I)	Chaos (+I)
Chaos (+I)	Optimisme (+I)	Lobby (BG)	Salon (BG)	Experience (-3)	Evacuatie (+I)
Evacuatie (+I)	Chaos (+I)	Optimisme (+I)	Lobby (BG)	Salon (BG)	Experience (-3)
Experience (-3)	Evacuatie (+I)	Chaos (+I)	Optimisme (+I)	Lobby (+I)	Salon (BG)

SALON

Ga naar de **Salon** op de begane grond. Kijk goed rond en beantwoord de volgende vragen.

Dit is de salon van Villa Hartenstein. Voor de oorlog zag de villa er zo uit. In de 19^e eeuw heette Oosterbeek 'Het Barbizon' van Nederland. Door de romantische omgeving was Oosterbeek in trek als schilderskolonie.

Een schilderskolonie is:

- a. Een groep kunstenaars die op een bepaalde plek werken.
- b. Een nederzetting van mensen met een bouwachtergrond.

Van welke schilders vind je hier schilderijen?

Mensen gingen hier graag op vakantie. In 1940 begon de Tweede Wereldoorlog en werd Nederland bezet door Duitsland. De schilderskolonie raakte vergeten. Ga nu hiernaast even in de **Stiltekamer** kijken en kom dan terug in deze ruimte. In de **Stiltekamer** hangen veel medaillesets van militairen.

Noem 2 nationaliteiten van deze militairen.

Waarom hangen hier geen Duitse medaillesets bij, denk je?

LOBBY

Ga naar de **Lobby** op de begane grond. Kijk goed rond en beantwoord de volgende vragen. Lees de tekst 'Hartenstein 1940-1944' op de muur. Nederland werd in 1940 bezet. De meeste mensen leefden zo gewoon mogelijk door.

Waarvoor werd Villa Hartenstein in 1941 en 1942 gebruikt?

Zoek een voorbeeld van een persoon in Oosterbeek die in de eerste jaren van de oorlog zijn werkzaamheden gewoon voortzette.

Sommige burgers gingen in verzet, anderen hielpen de Duitsers waar ze konden.

Welke keus maakte Gerard Campman?

En welke keus maakte Albert Deuss?

Zoek en lees de tekst over Heinz Harmel. Tijdens de Slag om Arnhem zaten hier in de omgeving Duitse troepen onder leiding van generaal Harmel.

Wat zou de reden kunnen zijn dat deze troepen in Nederland op adem mochten komen?

OPTIMISME

Ga naar de 1^e verdieping, naar de zaal **Optimisme**. Lees de tekst 'Optimisme'.

Wat was het doel van Operatie Market Garden ?

Kijk goed rond. De militairen waren geland in Wolfheze en op de heide bij Ede.

Welke vervoersmiddelen gebruikten de Britten om hun doel, de Rijnbrug in Arnhem, te bereiken ?

Zoek uit welke nationaliteiten de militairen hadden die vochten in de Slag om Arnhem.

Tijdens de Slag om Arnhem vochten er 12 Nederlandse commando's mee. Wat was hun taak ?

Lees de tekst 'De Poolse Brigade'.

Wat vond de Poolse generaal-majoor Sosabowski van Operatie Market Garden ?

Bekijk de tekst 'De brug'.

Wie was de Britse commandant die in de avond van 17 september 1944 de brug in Arnhem bezette?

Met hoeveel man probeerde hij de brug te bezetten?

CHAOS

Ga naar de zaal **Chaos** op de 1^e verdieping. Kijk goed rond en beantwoord de volgende vragen.

Wat werd het divisiehoofdkwartier van de Britse militairen in de vroege ochtend van 18 september ?

De Britten hoorden bij de luchtlandingstroepen en waren maar licht bewapend.
Ze beschikten echter wel over PIAT's.

Waar staat PIAT voor en wat konden ze met dit wapen uitschakelen?

Bekijk de tekst 'Komst van de 4th Brigade en de Polen'.
Op dinsdag 19 september en donderdag 21 september 1944 landden er Poolse parachutisten.

Wat ging er niet volgens plan?

Op 19 september:

Op 21 september:

Lees de tekst 'De Rijnbrug verloren'.
Britten bij de Rijnbrug moesten de strijd opgeven op woensdag 20 september 1944.

Noem 4 redenen waarom dit niet anders kon:

1.	3. ....
2.	4. ....

Zoek in de vitrine de **jachthoorn** van John Frost.
Hij kreeg deze cadeau van zijn vrienden toen hij Irak verliet om te gaan vechten in Europa.

Frost gebruikte de hoorn in de strijd.
Wat zou hij ermee gedaan kunnen hebben?

Lees de tekst 'Hoofdkwartier Hartenstein en de perimeter in Oosterbeek'.

Leg uit wat de perimeter is:

De bevoorrading van de Britten ging veelal via de lucht met vliegtuigen.

Dit ging echter niet geheel volgens plan. **Wat gebeurde er?**

Een bekende Oosterbeekse vrouw tijdens de gevechten in Oosterbeek was **Kate ter Horst**.

Zij kreeg van de Britse militairen een bijnaam. **Zoek op wat die bijnaam was en waarom ze die kreeg.**

Lees de tekst 'Operatie Berlin'.

Wat was het doel van 'Operatie Berlin' in de nacht van 25 op 26 september?

EVACUATIE

Ga naar de zaal **Evacuatie** op de 1^e verdieping. Kijk goed rond en beantwoord de volgende vragen.

Hoeveel soldaten lukte het om in de nacht van 25 op 26 september terug te trekken over de Rijn?

Wat gebeurde er met de burgers van Arnhem en Oosterbeek na de Slag om Arnhem?

Na de Slag om Arnhem bleven er nog veel Britse soldaten achter. Ze zaten veelal ondergedoken.

Hoe werden de acties genoemd om hen in oktober en november in veiligheid te brengen ?

Waren er winnaars of verliezers tijdens de Slag om Arnhem volgens jou? Leg uit:

HERDENKEN

Loop nu door naar de ruimte **Herdenken**.

Tijdens de Slag in Arnhem en Oosterbeek zijn veel soldaten overleden. Zij kwamen terecht in een tijdelijk veldgraf of lagen zelfs nog op het slagveld.

Hoe was het toch mogelijk om ze te identificeren?

Waar werden de Britse slachtoffers uiteindelijk begraven?

De Slag om Arnhem wordt sinds 1945 ieder jaar herdacht. Veteranen herdenken met de burgers van Arnhem, Ede en Driel wat ze in september 1944 samen meemaakten.

Vind jij het belangrijk om nog steeds te blijven herdenken? Waarom?

EXPERIENCE

Ga de trappen af naar de **Airborne Experience (-3)**.

Hier ervaar je de Slag om Arnhem door de ogen van een soldaat; je landt met een zweefvliegtuig, beleeft de gevechten bij de brug in Arnhem en in Oosterbeek en trekt je uiteindelijk terug over de Rijn.

**Leef je in in de belevingswereld van een soldaat en schrijf op wat je meemaakt.
Gebruik je zintuigen. Wat zie je, wat voel je, welke gevoelens komen bij je op?
Wat maakt het meeste indruk?**
